

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

2. Nazwa
**DOM Z TERENEM DZIAŁKI W GRANICACH
OGRODZENIA**

3. Czas powstania
1906 r.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Dom przy ul. Śniadeckich 21, fasada zach., widok od zach.

1. Miejscowość

KIELCE

4. Adres

**ul. Śniadeckich 21
25-366 Kielce**

dz. 1291, obręb: 0017 Kielce

5. Przynależność administracyjna

województwo
ŚWIĘTOKRZYSKIE
powiat
KIELCE
gmina
KIELCE

6. Formy ochrony

**W rejestrze zabytków nieruchomych
woj. świętokrzyskiego pod nr:
A.389 – decyzja WKZ z dnia 15.03.1975 r.
(dom) oraz decyzja ŚWKZ z dnia
28.12.2009 r. (teren)**

**Stwierdzam zgodność
z oryginałem**

Kielce, dnia 06.05.2022.

GŁÓWNY SPECJALISTA
mgr Beata Kamińska

Historia: przedmieście historycznego miasta, na pld. od obecnej ul. Seminarystkiej, do pocz. XX w. pozostawało nieurbanizowane. Znajdowały się tu głównie ogrody. Po 1900 r. powstało w tym miejscu kilka domów willowych na posesjach o obszernych ogrodach. W 1906 r. Bolesław Markowski wybudował swój dom na działce o powierzchni ok 36ar. Markowski był prawnikiem, ekonomistą, działaczem politycznym, tworzył podwaliny pod edukację ekonomiczną w Kielcach (w 1903 r. założył szkołę handlową), przewodniczącym Rady Miasta (1916-19018), członkiem Rady Stanu powołanym przez Radę Regencyjną, po odzyskaniu niepodległości w latach 1921-1926 Wicemin. Skarbu i dwukrotnie kierownik Ministerstwa Skarbu, w latach 1921-1931 profesor SGH. Postać bardzo zasłużona dla Kielc i kraju.

Na przestrzemi lat dom nie uległ zasadniczym przekształceniom, obszar i zagospodarowanie posesji również. W 1988 r. przeprowadzono remont, kolejny w 2016 r. obejmował wymanę dachu i prace adaptacyjne poddasza, adaptowano część wnętrza na gabinet lekarski (funkcjonował już w tym budynku).

Opis: dom w południowej części Kielc, we wsch. pierzei ul. Śniadeckich w otoczeniu wysokiej zabudowy. Dom parterowy, wolnostojący przy pld. granicy działki, na planie prostokąta, z dwuspadowym dachem w układzie kalenicowym. Bryła zwarta. Dom na posesji otoczonej ogrodzeniem (w części wysokim, ograniczającym ekspozycję), z przejazdem na tył działki od pln. Tuż za domem od strony pld. budynek gospodarczy (garaż), w tylnej części ogród z drzewami, w tym owocowymi. Dom odsunięty od linii chodnika ok. 7m, przed domem drzewa i zieleńiec. Elewacje na cokole: wzdłużne – ceglane, nietynkowane z oknami w oprawach architektonicznych, pod gzymsem podokapowym; szczytowe – tynkowane. Elewacja frontowa od zach. symetryczna, siedmioosiowa, z wejściem w osi centralnej (węższej), podkreślonej niską, wąską atyką pełną, flankowanej przez trzy prostokątne okna. Fasada podzielona pionami, wieńczona gzymsem podokapowym. Elewacja wsch. od ogrodu niesymetryczna, siedmioosiowa, z tżema osiami od pln. lekko cofniętymi od lica. Elewacja pld. dwuosiowa, z ogrymsowanym trójkątnym szczytem. Elewacja pln. ślepa (dwa zamurowane okienka na parterze), ogrymsowany szczyt z okragłym okienkiem. Oryginalne, drewniane, dekoracyjne drzwi frontowe, stolarka okienna współczesna, powtarzająca podziały historyczne. Styl eklektyczny, łączący ceglane elewacje i klasycyzujące oprawy okienne.

Wartości: budynek wraz z działką w granicach ogrodenia posiada bardzo duże wartości zabytkowe: historyczne, artystyczne i naukowe, tak niematerialne, związane z osobą Bolesława Markowskiego, jak i materialne – wynikające z bardzo dobrze zachowanej struktury budowlanej, oryginalnego programu architektonicznego i bryły oraz kontekstu zagospodarowania posesji (historycznego). Jeden z ostatnich we współczesnym śródmieściu miasta domów z ogrodem, świadczący o podmiejskim charakterze zabudowy przedmieść w pocz. XX w.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: bardzo dobry – nieliczne przekształcenia struktury zewnętrznej nie zmieniły pierwotnej dyspozycji bryły i charakteru architektonicznego domu.

Budynek frontowy i teren działki (ogród) są powiązaniem zespołem architektoniczno-przestrzennym, którego relacje należy zachować.

Postulaty dotyczące konserwacji:

- przy wszelkich inwestycjach i modernizacjach uwzględniać autentyzm substancji budowlanej, uwarunkowania historyczne wynikające z historii i kształtu architektonicznego budynku oraz kontekstu przestrzennego zabudowy śródmieścia (linia zabudowy, gabaryty, charakter użytkowy, estetyka elewacji oraz sposób zagospodarowania działki w jej granicach itp.);
- zachować zieleń w tylnej połowie działki jako relikw ogrodu;
- oraz:
- oznakować zabytek znakiem „Błękitnej Tarczy”;
- prowadzić okresowe kontrole stanu zachowania;
- zachować zabytek oraz jego otoczenie w jak najlepszym stanie;
- korzystać z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;

Wszelkie prace dążące do zmiany stanu zachowania oraz zagospodarowania obszaru parku i alei lipowej wymagały pozwolenia w trybie decyzji ŚWKZ w Kielcach, stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków.

/Uwaga – do rejestru zabytków wpisany indywidualnie jest dom wraz z terenem w granicach działki/

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Stwierdzam zgodność z oryginałem
Piotr Spurek
listopad 2024

Kielce, dnia 06.05.2024

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GŁÓWNY SPECJALISTA

mgr Beata Kamińska